

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 11 0 У 022971 19 Увп
Бања Лука, 20.1.2021. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија, Смиљане Мрша предсједника вијећа, Душка Бојовића и Едине Чупељић чланова вијећа, уз учешће Радмиле Дмитровић као записничара, у управном спору по тужби Г. Д. из Г., улица К. Б. број ..., заступаног по пуномоћнику Д. Т. адвокату из Б., А. С. С. број ...а (у даљем тексту: тужилац), против рјешења број ... од 29.5.2018. године Министарства ... Р. С., Б. Л. (у даљем тексту: тужени), у предмету утврђивања статуса борца и разврставања у одговарајућу категорију, одлучујући о захтјеву тужиоца за ванредно преиспитивање пресуде Окружног суда у Бања Луци број 11 0 У 022971 18 У од 27.3.2019. године, у нејавној сједници одржаној дана 20.1.2021. године донио је

ПРЕСУДУ

Захтјев се одбија.

Одбија се захтјев тужиоца да му тужени надокнади трошкове поступка.

Образложење

Побијаном пресудом је, у ставу 1. изреке одбијена тужба против оспореног акта, којим је одбијена жалба тужиоца изјављена против рјешења Општинске ... Г. број ... од 27.3.2018. године, те се даје сагласност на то рјешење. Тим првостепеним рјешењем се мијења рјешење Одјељења ... О. Р. (у даљем тексту: Одјељење Р.) број ... од 2.6.2006. године тако да се тужиоцу утврђује и даље статус борца по основу учешћа у оружаном сукобу односно рату као припадник оружаних снага СФРЈ/Републике Српске, у периоду од 12.4.1992. године до 26.5.1996. године, у Министарству ... Р. С. (...)- С.Ј.Б. К., што укупно износи 49 мјесеци и 14 дана, од чега у зони борбених дејстава 29 мјесеци и 7 дана, а ван зоне борбених дејстава 20 мјесеци и 7 дана, па се разврстава у II категорију борца.

Одбијање тужбе образложено је разлозима да је првостепено рјешење (које чини правно јединство са оспореним актом) донесено у извршењу ранијег рјешења туженог од 20.3.2018. године којим је наложено првостепеном органу да у поновном поступку, у циљу отклањања недостатака, призна тужиоцу период војног ангажовања од 24.9.1995. године до 26.5.1996. године и одлучи без мишљења борачке организације, па тако да је у поновљеном поступку утврђено као у диспозитиву првостепеног рјешења, при чему је тужиоцу признат период од 24.9.1995. године до 26.5.1996. године као учешће ван зоне борбених дејстава, сходно чему му је утврђен статус борца II категорије према члану 19. Закона о правима бораца, војних инвалида и породица погинулих бораца Одбрамбено-отаџбинског рата Републике Српске („Службени гласник РС“ број 134/11, 9/12 и 40/12, у даљем тексту: Закон о правима бораца). Првостепено рјешење је донесено без мишљења Борачке ... Г., која је одбила да се изјасни о војном ангажовању тужиоца за

поменути спорни период од 24.9.1995. године до 26.5.1996. године, па је тужиоцу тај период признат као учешће ван зоне борбених дејстава у складу са одредбом члана 26. став 3. Закона о правима бораца, имајући у виду да првостепени орган има законску могућност да о војном ангажовању припадника В. Р. С. односно М.У.П. одлучи и без мишљења борачке организације, ако се у остављеном року та организација не изјасни, тако да је у конкретном случају и поступљено у смислу одредбе члана 27. став 4. Закона о правима бораца у односу на тај спорни период.

Благовременим захтјевом за ванредно преиспитивање те пресуде (у даљем тексту: захтјев) тужилац оспорава њену законитост, због разлога из члана 35. став 2. Закона о управним споровима („Службени гласник РС“ број 109/05 и 63/11, у даљем тексту: ЗУС), што се односи на повреду закона, другог прописа или општег акта и повреду поступка која је могла бити од утицаја на рјешење ствари. Истиче да чињенично стање у овој управној ствари није правилно и потпуно утврђено, а да образложење туженог у оспореном акту није јасно јер нису дати разлози о одлучним чињеницама, иако се у жалби на првостепено рјешење жалио на дужину ангажовања у зони борбених дејстава из разлога што је апсолутно нејасно на основу чега је то ангажовање утврђено, али је суд у побијаној пресуди преко тога олако прешао. Наглашава да је у образложењу оспореног акта наведено је првостепени орган рјешење донио без мишљења Борачке ... Г. број ... од 16.11.2017. године, али која је утврдила његово ангажовање у зони и ван зоне борбених дејстава за период од 12.4.1992. до 24.9.1995. године не дајући изјашњење о периоду до 26.5.1996. године, али су управни органи на основу тог мишљења његово ангажовање узели као утврђено. Нејасно му је зашто тужени настоји да му умањи стечена права, јер тужени никад није образложио зашто му је био умањено укупно ангажовање у рату, као и ангажовање у зони борбених дејстава, не користећи при одлучивању никакве доказе ни егзактне чињенице које су утврђене у поступку, без суштинског образложења, чиме је повријеђен члан 197. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС“ број 13/02, 87/07, 50/10, у даљем тексту: ЗОУП) јер из оспореног акта није јасно на које се доказе позивају управни органи у рјешавању предметне ствари, а исто тако није јасно како му се могу мијењати стечена права ако нису погрешно утврђена, па је и необјашњиво како се може без икаквих доказа утврдити вријеме проведено у зони и ван зоне борбених дејстава, чак и без његовог изјашњења, када је на основу доказа утврђено једно чињенично стање а одлука донесена супротно томе. То превосходно из разлога што му је ранијем мишљењем Општинске ... Р. број ... од 11.5.2006. године утврђено ангажовање у зони борбених дејстава у периоду од 12.4.1992. до 21.11.1995. године, а у зони ван борбених дејстава у периоду од 22.11.1995. до 26.5.1996. године, које мишљење никада није стављено ван снаге, сходно чему му је рјешењем првостепеног органа број ... од 2.6.2006. године утврђен статус борца I категорије за вријеме проведено у својству припадника посебне јединице МУП-а Р. С.. Сматра да је суд неоправдано дао значај наводима првостепеног органа, који је парцијално из мишљења Борачке ... Г. од 10.11.2017. године утврдио да је у зони борбених дејстава провео 27 мјесеци и 10 дана, чему је додат период од рањавања 24.9.1995. године па до 21.11.1995. године, ничим не доказујући на основу чега је та борачка организација утврдила период проведен у зони борбених дејстава, јер је у цијелом поступку више него евидентно да борачка организација поступа потцјењивачки и шиканирајуће према њему из разлога што је у неурачунљивом стању (трајној душевној поремећености) усмртио своје саборце, због чега му се не жели признати право које му по закону припада, чему се придружио и првостепени орган не доносећи рјешење на основу закона него по мишљењу те борачке организације, неправилно одређујући му ангажовање у зони и ван зоне борбених дејстава, незаконито диспонирајући са његовим правима као болесног и неурачунљивог човјека. Како ни суд у побијаној пресуди није дао јасно образложење у погледу чињеничног стања које се односи на умањење његовог војног ангажовања у зони борбених дејстава, побијану пресуду сматра незаконитом, јер

су му одузета стечена права и тиме повријеђено начело забране ретроактивности из члана 110. став 1. Устава Републике Српске, а у вези са чим наводи да је суд требао да утврди повреду његових Уставом Републике Српске загарантованих права у складу са чланом 55. ЗУС-а. Предлаже да се побијана пресуда преиначи тако да се тужба уважи и оспорени акт поништи, или да се пресуда укине и предмет врати истом суду на поновно одлучивање, уз обавезивање туженог да му надокнади трошкове састава предметног захтјева по пуномоћнику адвокату у износу од 1.316,26 КМ.

У одговору на захтјев тужени у свему остаје код разлога оспореног акта и предлаже да се захтјев одбије.

Размотривши захтјев, одговор туженог, побијану пресуду и остале прилоге у списима предмета, на основу одредбе члана 39. ЗУС-а, одлучено је као у изреци ове пресуде из следећих разлога:

Из списка произилази да је рјешењем Одјелења Р. број ... од 2.6.2006. године, тужиоцу утврђен статус борца I категорије за вријеме његовог ангажовања проведено у својству припадника посебне јединице МУП РС у трајању од 49 мјесеци, и то 43 мјесеца у зони борбених дејстава у периоду од 12.4.1992. до 21.11.1995. године, а 6 мјесеци ван зоне борбених дејстава у периоду од 22.11.1995. године до 26.5.1996. године. То рјешење је у поступку превођења, укинато рјешењем Општинске ... Г. број ... од 31.7.2014. године и захтјев тужиоца одбијен, а које рјешење је у жалбеном поступку поништено, те је у поновљеним поступцима тужиоцу у неколико наврата утврђиван статус борца III категорије а и II категорије, па му је првостепеним рјешењем које чини правно јединство са оспореним актом, мијењањем рјешења Одјелења Р. од 2.6.2006. године утврђен статус борца II категорије, како је то и наведено у диспозитиву тог рјешења, што је потврђено оспореним актом, који је оснажен побијаном пресудом са разлозима који су већ изнесени у уводу дијелу образложења ове пресуде.

Побијана пресуда је правилна а самим тим и законита.

Тачно је да је одредбом члана 2. став 1. тачка а) и б) Закона о правима бораца прописано да је борац у смислу тог закона, лице које је у рату у бившој СФРЈ, односно Босни и Херцеговини у периоду од 17. августа 1990. године до 19. јуна 1996. године, као припадник оружаних снага СФРЈ односно Републике Српске, вршило војне и друге дужности за одбрану СФРЈ односно Републике Српске, а чланом 17. истог закона прописано да се борци, према времену ступања у оружане снаге СФРЈ, односно Републике Српске, дужини учешћа и условима ангажовања у периоду од 17. августа 1990. године до демобилизације, а најкасније до 19. јуна 1996. године, разврставају у седам категорија.

Чланом 17. став 1. истог закона је прописано да је борац I категорије, лице које је било ангажовано 42 мјесеца и дуже, од чега у зони борбених дејстава најмање 32 мјесеца, а чланом 19. прописано да је борац II категорије лице по основу ангажовања 38 мјесеци и дуже, од чега у зони борбених дејстава најмање 28 мјесеци.

Исто тако је тачно да је одредбом члана 26. истог закона прописано да се као вријеме ангажовања у оружаним снагама СФРЈ односно Р. С., у смислу тог закона сматра и вријеме одсуства по основу боловања или привремене неспособности за војну службу, одобрених на основу налаза и мишљења надлежних војнољекарских комисија, као и вријеме проведено у заробљеништву у које је борац доспио под околностима вршења војне службе (став 1), а ако је боловање, привремена неспособност за војну службу или заробљеништво последица вршења војне службе, то вријеме се сматра ангажовањем у

зони борбених дејстава најкасније до 21. новембра 1995. године, а након тог датума као вријеме ангажовања изван зоне (став 2), при чему се одредбе става 1. и 3. тог члана сходно примјењују и на вријеме након демобилизације поводом трајне неспособности за војну службу.

Такође је одредбом члана 27. став 3. истог закона прописано да Борачка организација даје мишљење о дужини ангажовања у оружаним снагама, о времену и условима ангажовања у зони борбених дејстава, а ако је припадник оружаних снага вршио друге дужности од значаја за одбрану, Борачка организација се изјашњава и о тој чињеници, а ставом 4. тог члана прописано да ако Борачка организација не достави мишљење у року од 30 дана од дана пријема захтјева, надлежни орган ће ријешити и без тог мишљења, на основу других расположивих доказа.

Према томе, како је у мишљењу Борачке ... о. Г. број ... од 16.11.2017. године, које је дато на поновни захтјев туженог да се та борачка организација изјасни о времену ангажовања тужиоца у оружаном сукобу, дато позитивно мишљење да је неспоран период учешћа тужиоца у рату у оквиру посебне јединице СЈБ К. у периоду од 12.4.1992. године до 24.9.1995. године (када је у нервном растројству лишио живота 3 саборца, па у том спречавању и он био рањен), тако да му укупно учешће износи 41 мјесец и 12 дана, од чега у зони борбених дејстава 27 мјесеци и 10 дана, а ван зоне борбених дејстава 14 мјесеци и 2 дана, које мишљење је дато на бази изјава тужиоцеве супруге (која је навела повремене његове одласке на ратиште у више наврата), као и претпостављених старјешина и сабораца тужиоца, а на основу (како је у том мишљењу наведено) опсежног списка у том предмету, правилност таквог поступања првостепеног органа који је на бази таквог мишљења утврдио ангажовање тужиоца у периоду од 12.4.1992. године па до дана 24.9.1995. године, како у зони борбених дејстава а тако и ван ње, се не може довести у сумњу наводима предметног захтјева.

Како је та борачка организација навела да није могла цијенити период од 24.09.1995. године до 26.5.1996. године, односно након учињеног дјела тужиоца које је било предмет истражних радњи надлежних органа у кривичном поступку, првостепени орган је и тај спорни период правилно признао тужиоцу као учешће ван зоне борбених дејстава, у складу са овлашћењем из члана 27. став 3. Закона о правима бораца, и без мишљења те борачке организације, па тако да се ни правилност таквог поступања првостепеног органа не може довести у сумњу наводима предметног захтјева.

У складу са тим је измијењено раније рјешење Одјелења Р. којим је тужиоцу по основу учешћа у рату, од такође 49 мјесеци колико му је и признато првостепеним рјешењем које чини правно јединство са оспореним актом, био утврђен статус борца I категорије, по основу учешћа у зони борбених дејстава од 43 мјесеца у периоду од 12.4.1992. године до 21.11. 1995. године, а ван зоне борбених дејстава 6 мјесеци и то у периоду од 22.11.1995. године до 26.5.1996. године.

Будући да тужилац не пружа никакве доказе који би упућивали на другачије закључивање, његови приговори да су у поступку доношења оспореног акта учињене повреде поступка на које се позива у предметном захтјеву, се указују без основа.

Имајући у виду наведено, произилази да је тужени правилно оспореним актом одбио жалбу тужиоца на то првостепено рјешење, што је правилно оснажено побијаном пресудом, које разлоге у свему прихвата и овај суд.

Такође је без основа приговор тужиоца да су му одузета стечена права и тиме повријеђено начело забране ретроактивности из члана 110. став 1. Устава Републике

Српске, те да је суд требао утврдити повреду његових Уставом Републике Српске зајамчених права, у смислу члана 55. ЗУС-а. То из разлога што се не ради о стеченим правима, јер је чланом 126. став 3. Закона о правима бораца прописано да тужено министарство може вршити превођење рјешења о утврђеном статусу и категорији борца, у којем поступку у смислу став 5. тог члана надлежни орган може укинути или измијенити првостепено рјешење ако је статус или право признато супротно закону, како је то и учињено у конкретном случају. Стога се не ради ни о повреди забране ретроактивности из члана 110. став 1. Устава Републике Српске, па нису ни повријеђена тужиочева Уставом Републике Српске зајамчена, у смислу члана 55. ЗУС-а, на шта се тужилац неосновано позива у захтјеву.

Како се законитост пресуде донесене у управном спору може оспоравати, у смислу члана 35. став 2. ЗУС-а због повреде закона, другог прописа или општег акта или због повреде прописа у поступку која је могла бити од утицаја на рјешење ствари, који разлози за оспоравање побијане пресуде и нису испуњени, па будући да се због неправилног и непотпуно утврђеног чињеничног стања, на које се у суштини односи предметни захтјев, побијана пресуда не може оспоравати, њена правилност и законитост се не може довести у сумњу наводима предметног захтјева.

Због тога, по оцјени овог суда, доношењем побијане пресуде није остварен ниједан од разлога њене незаконитости из одредбе члана 35. став 2. ЗУС-а, па се отуда захтјев туженог, на основу одредбе члана 40. став 1. истог закона, одбија.

С обзиром да је предметни захтјев одбијен, сходно одредби члана 49а. ЗУС-а тужиоцу не припадају ни трошкови састава предметног захтјева по пуномоћнику адвокату, те је и тај захтјев одбијен.

Записничар
Радмила Дмитровић

Предсједник вијећа
Смиљана Мрша